

Lelystad

Vraag nr.	Vraag	Antwoord
	Betreft: Inventarisatie en registratie	
1	Naam contactpersoon gemeente?	
2	Telefoonnummer contactpersoon?	
3	Heeft de gemeente een inventarisatie uitgevoerd van aanwezige natte koeltorens?	ja
4	Van wanneer dateert de laatste inventarisatie?	09-04-2009
5	Is bij de inventarisatie onderscheid gemaakt in koeltorens, koelwatersystemen en locaties?	ja
6	Hoeveel locaties zijn in uw gemeente aanwezig waar natte koeltorens staan?	12
7	Hoeveel koelwatersystemen staan op deze locaties gezamenlijk?	25
8	Hoeveel koeltorens staan op deze koelwatersystemen gezamenlijk?	25
9	Is bij de inventarisatie onderscheid gemaakt in proceskoeling (industrie) en klimaatkoeling (gebouwen)?	nee
10	Zijn de aanwezige koeltorens ook geregistreerd met eigenschapkenmerken (bouwjaar, type, etc) van de koeltorens?	ja
11	Is de inventarisatie van natte koeltorens ook uitgevoerd voor koeltorens op/bij provinciale inrichtingen?	ja
12	Is hier structureel overleg over met de provincie?	nee
13	Door wie is de inventarisatie/registratie uitgevoerd?	J. Welink
14	Hoe is de registratie uitgevoerd; welk voorbeeld of format is hiervoor gebruikt?	Voorbeeld VROM Zie bijlage 1
15	Welke bronnen zijn gebruikt om te komen tot een zo volledig mogelijke registratie?	brief kenmerk Kla00052668.jwe Zie bijlage 3
16	Beschikt u van elke geregistreerde koeltoren over een kopie van de RI&E?	ja
17	Is geborgd dat de registratie actueel blijft?	ja via melding A.I.M en Wabo
18	Zo ja, hoe is dit geborgd?	Via melding A.I.M. en Wabo
19	Heeft u alle informatie over natte koeltorens ter beschikking gesteld aan de GGD in uw gebied?	Ja zie brief kenmerk Kla00052668.jwe
20	Zo nee, overweegt u dit nog te doen?	n.v.t.
21	Heeft u informatie ter beschikking gesteld aan het Streeklaboratorium Kennemerland voor een landelijk beeld?	ja
22	Zo nee, overweegt u dit nog te doen?	n.v.t.
23	Heeft u voldoende kennis in huis om alle natte koeltorens te herkennen?	ja
24	Zo nee, wat heeft u nodig om deze registratie wel goed uit te kunnen voeren?	n.v.t.

Betreft: toezicht en handhaving		
25	Bent u op de hoogte van de voorschriften in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling die betrekking hebben op de legionellarisico's van natte koeltorens?	ja
26	Hanteert de gemeente maatwerkvoorschriften? Zo ja, van welke maatwerkvoorschriften maakt u gebruik en bij hoeveel bedrijven met natte koeltorens heeft u hiervan gebruik gemaakt?	Ja in het verleden gemaakt, nu activiteitenbesluit. Zie bijlage 2
27	Vindt u dat de gemeente over voldoende kennis beschikt om goed toezicht te kunnen uitoefenen op het beheer en onderhoud van natte koeltorens?	ja
28	Zijn tussen 1-1-2008 en 1-7-2011 controles uitgevoerd bij inrichtingen (industrie en/of gebouwen) met natte koeltorens?	ja
29	Is de controletaak op natte koeltorens opgenomen in het handhavingprogramma van de gemeente?	ja in het HUP
30	Hoeveel fte is hiervoor gereserveerd in het handhavingprogramma?	?
31	Hoe wordt de controlefrequentie voor natte koeltorens bepaald?	Wordt meegenomen in integrale inspectie activiteitenbesluit (conform type ABC inrichtingen(cat. 1-4))
32	Hoeveel controles bij bedrijven met natte koeltorens had u gepland tussen 1-1-2008 en 1-7-2011?	Zie hierboven
33	Hoeveel bedrijven met natte koeltorens heeft u in de gecontroleerd op naleving en onderhoudsvoorschriften tussen 1-1-2008 en 1-7-2011?	12
34	Wordt standaard gecontroleerd op het invullen van het logboek?	ja
35	Wordt standaard gecontroleerd op de aanwezigheid van een beheersplan/onderhoudsplan?	ja
36	Wordt standaard gecontroleerd op de aanwezigheid van de RI&E danwel risicoanalyse?	ja
37	Wordt standaard een controlerapport opgemaakt?	ja
38	Bij hoeveel bedrijven met natte koeltorens zijn bij deze controles tekortkomingen vastgesteld?	3
39	Wat is de aard van de tekortkomingen?	-risicobeoordeling niet in orde -spui-inrichting niet in orde
40	Welke acties heeft u naar aanleiding van controles tussen 1-1-2008 en 1-7-2011 ondernomen om de tekortkomingen ongedaan te maken?	Standaard handhavingprocedure
41	Heeft u enig inzicht in het aantal besmettingen van natte koeltorens tussen 1-1-2008 en 1-7-2011?	Ja, geen besmettingen
42	Zo ja, wat was aantal bedrijven waarbij een besmetting is geconstateerd?	n.v.t.
43	Hoeveel tijd (uren) is het afgelopen jaar (periode van 12 maanden) besteed aan de controle van natte koeltorens?	Onderdeel van integrale inspectie activiteitenbesluit

Aldus naar waarheid ingevuld,

Naam: _____
Gemeente: Lelystad
Datum: 08-2011
Handtekening:

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
behandeld door	doorkiesnummer	ont468315.pwa bijlagen	21-01-2009 dossiernummer
	(0320)		kth09028

onderwerp

Inventarisatie "natte" koeltorens in de gemeente Lelystad

Geachte heer/mevrouw,

In de zomer van 2006 veroorzaakte een 'natte' koeltoren van een airco-installatie een uitbraak van legionella in Amsterdam. Naar aanleiding van deze uitbraak heeft minister Cramer van VROM onlangs aan de Tweede Kamer te kennen gegeven een registratie van koeltorens wenselijk te vinden.

Onze gemeente is nu gevraagd om een inventarisatie op te stellen van alle 'natte' koeltorens binnen de gemeentegrens. De GGD heeft deze informatie nodig bij het opsporen van potentiële legionella-bronnen om zo bij een eventuele legionella-uitbraak de gevolgen zo veel mogelijk te beperken.

Wij vragen u daarom aan te geven of u binnen onze gemeente één of meerdere gebouwen bezit of beheert, die voorzien zijn van een 'natte' koeltoren, onder vermelding van:

1. naam en adres(sen) van de gebouwen waar de koeltoren staat, inclusief postcode;
2. contactgegevens van een beheerder of andere persoon die zo nodig benaderd kan worden.

Wij ontvangen uw melding, graag met gebruikmaking van onderstaand meldingsformulier, bij voorkeur door het sturen van een e-mail naar: nattekooltoren@lelystad.nl, per post door gebruik te maken van bijgevoegde antwoordveloppe of eventueel per fax: 0320 278245.

Gezien de wens van de minister verzoeken wij u de melding binnen drie weken na verzenddatum van deze brief aan ons door te geven.

Wanneer u uitsluitend gebouwen in beheer/onderhoud heeft met een droge koeltoren of gebouwen die geen koeltorensysteem hebben, ontvangen wij ook graag een bericht waarin u aangeeft geen watervervelende koeltorens te beheren en/of te bezitten.

De verstrekte informatie wordt uiteraard strikt vertrouwelijk behandeld. Als u nog vragen heeft naar aanleiding van deze brief kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met de inspecteur van het team toezicht en handhaving, te bereiken onder telefoonnummer (0320) 278245.

Wij vertrouwen op uw medewerking en bedanken u bij voorbaat.

Hoogachtend,

het college van de gemeente Lelystad,

namens dezen,
de teamleider toezicht en handhaving,
afdeling ruimtelijke dienstverlening,

BESCHIKKING
WET MILIEUBEHEER

Opleggen maatwerkvoorschriften aan
Politie Flevoland,
gelegen aan Zuiderwagenplein 1 te Lelystad

2003-A087V
Lelystad, 12 juni 2009

Inleiding

De Wet milieubeheer en het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (verder: Activiteitenbesluit) voorzien in de mogelijkheid tot het opleggen van maatwerkvoorschriften voor inrichtingen die vallen onder de werkingssfeer van deze regelgeving.

Politie Flevoland, aan Zuiderwagenplein 1 te Lelystad, valt onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit en dient onder andere te voldoen aan artikel 2.1 (zorgplicht) van het Activiteitenbesluit.

Wij achten een aanvulling op deze regelgeving noodzakelijk. Met betrekking tot legionellapreventie bij natte koeltorens worden maatwerkvoorschriften opgelegd.

Procedure

Bij de voorbereiding van de beschikking wordt toepassing gegeven aan hoofdstuk 4, titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht.

Bij brief van 21 april 2009 is de inrichtinghouder in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen op het voornemen tot het opleggen van maatwerkvoorschriften met betrekking tot legionellapreventie bij natte koeltorens.

Van deze gelegenheid heeft de inrichtinghouder geen gebruik gemaakt.

Overwegingen

Op grond van artikel 2.1 (de zorgplicht), tweede lid onder l van het Besluit moet degene die een inrichting drijft risico's voor de omgeving en ongewone voorvallen voorkomen, dan wel voor zover dat niet mogelijk is de risico's voor de omgeving en de kans dat ongewone voorvallen zich voordoen en de gevolgen hiervan zoveel mogelijk beperken. Ook de aanwezigheid van een of meer natte koeltorens kan risico's voor de omgeving met zich meebrengen. Bij niet adequaat beheer van een natte koeltoren bestaat het risico van verspreiding van de legionellabacterie naar de omgeving. De best beschikbare technieken voor een adequaat beheer van natte koeltorens zijn beschreven in de Best available technique reference document op grond van de Europese IPPC-richtlijn 96/61/EG, geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, BREF-Koelsystemen. Een adequaat beheer van natte koeltorens is ook vereist op grond van de arbeidsomstandighedenwetgeving. In dat kader zijn ook het Arbo-informatieblad AI-32 'Legionella' en de ISSO-publicatie 55.3 'Legionellapreventie in klimaatinstallaties' opgesteld, waarin gedrags- en beheersregels voor natte koeltorens nader zijn uitgewerkt. Op grond van de BREF Koelsystemen, het Arbo-informatieblad AI-32 en de ISSO-publicatie 55.3 kan degene die de inrichting drijft verantwoord invulling geven aan zijn zorgplicht.

Onder adequaat beheer van natte koeltorens valt ook de kwaliteit en kwantiteit van te lozen spuiwater. Op grond van artikel 2.1 (de zorgplicht), tweede lid onder n van het Besluit moet de drijver van de inrichting de doelmatige werking van de voorzieningen voor het beheer van afvalwater beschermen.

Gelet op het grote belang dat wij hechten aan de beperking van de risico's van de volksgezondheid, en het feit dat het adequaat beheer van natte koeltorens niet uitputtend in het Besluit is geregeld, achten wij het noodzakelijk om de zorgplicht met behulp van maatwerkvoorschriften nader in te vullen. Deze maatwerkvoorschriften omvatten onder andere de verplichting tot het uitvoeren van een Risicoinventarisatie en -evaluatie (RI&E), het opstellen van een legionellabeheersplan en het adequaat uitvoeren hiervan.

De voorschriften zijn aanvullend op de wettelijke bepalingen zoals neergelegd in het Activiteitenbesluit.

Beschikking

Gezien het voorgaande hebben wij, met inachtneming van hetgeen bepaald is in de Wet milieubeheer en de Algemene wet bestuursrecht, besloten maatwerkvoorschriften, zoals opgenomen in de bijlage, voor de inrichting Politie Flevoland aan de Zuiderwagenplein 1 te Lelystad, op te leggen.

Lelystad, 12 juni 2009

Verzonden:

Het college van de gemeente Lelystad,

namens deze,
de teamleider van vergunningen van de
afdeling ruimtelijke dienstverlening,

Bezwaar en beroep

Tegen het genomen besluit kan bezwaar worden aangetekend binnen 6 weken vanaf de dag na bekendmaking van dit besluit (18 juni 2009).

Het maken van bezwaar geschiedt door het indienen van een bezwaarschrift bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lelystad, Postbus 91, 8200 AB Lelystad.

Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet tenminste voorzien zijn van naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van deze beschikking en de motivering van de bezwaren.

Belanghebbenden die bezwaar hebben ingediend kunnen vervolgens beroep bij de Raad van State instellen (art. 7:1 Awb jo 20.1 Wm).

Indien een bezwaarschrift wordt ingediend, kan de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op verzoek een voorlopige voorziening treffen, indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokkene belangen, dat vereist. Dit verzoek moet ook binnen 6 weken worden ingediend.

Het adres van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State luidt:
Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage, telefoonnummer 070-4264426.

Inlichtingen

Nadere inlichtingen over de procedure kunnen verkregen worden bij de afdeling ruimtelijke dienstverlening (0320-278594).

Politie Flevoland
t.a.v de heer R.H. Muller
Postbus 281
8200 AC LELYSTAD

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk 2003-A087V-rag	datum
behandeld door	doorkiesnummer	bijlagen 1	dossiernummer
onderwerp Voornemen opleggen maatwerkvoorschriften			

Geachte heer/mevrouw,

Op grond van artikel 8.42 lid 1 van de Wet milieubeheer (verder Wm) en artikel 2.1, lid 2 onder l en n van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (verder het Activiteitenbesluit) zijn wij voornemens maatwerkvoorschriften op te leggen voor uw inrichting, gelegen aan Zuiderwagenplein 1 te Lelystad.

Uw bedrijf valt onder de werking van het Activiteitenbesluit en de bijbehorende ministeriële regeling. U dient onder meer te voldoen aan Afdeling 2.1 Zorgplicht van het Activiteitenbesluit.

In het belang van de bescherming van het milieu achten wij het opstellen van een maatwerkvoorschriften met betrekking tot de zorgplicht noodzakelijk. Hierbij hebben wij het volgende overwogen.

Op grond van artikel 2.1, tweede lid onder l van het Besluit moet degene die een inrichting drijft risico's voor de omgeving en ongewone voorvallen voorkomen, dan wel voor zover dat niet mogelijk is de risico's voor de omgeving en de kans dat ongewone voorvallen zich voordoen en de gevolgen hiervan zoveel mogelijk beperken. Ook de aanwezigheid van een of meer natte koeltorens zoals binnen uw inrichting kan risico's voor de omgeving met zich meebrengen. Bij niet adequaat beheer van een natte koeltoren bestaat het risico van verspreiding van de legionellabacterie naar de omgeving. De best beschikbare technieken voor een adequaat beheer van natte koeltorens zijn beschreven in de BREF Koelsystemen. Een adequaat beheer van natte koeltorens is ook vereist op grond van de arbeidsomstandighedenwetgeving. In dat kader zijn ook het Arbo-informatieblad AI-32 'Legionella' en de ISSO-publicatie 55.3 'Legionellapreventie in klimaatinstallaties' opgesteld, waarin gedrags- en beheersregels voor natte koeltorens nader zijn uitgewerkt. Op grond van de BREF Koelsystemen, het Arbo-informatieblad AI-32 en de ISSO-publicatie 55.3 kan degene die de inrichting drijft verantwoord invulling geven aan zijn zorgplicht.

Onder adequaat beheer van natte koeltorens valt ook de kwaliteit en kwantiteit van te lozen spuiwater.

Op grond van artikel 2.1, lid 2 onder n van het Besluit moet de drijver van de inrichting de doelmatige werking van de voorzieningen voor het beheer van afvalwater beschermen.

Gelet op het grote belang dat wij hechten aan de beperking van de risico's van de volksgezondheid, en het feit dat het adequaat beheer van natte koeltorens niet uitputtend in het Besluit is geregeld, achten wij het noodzakelijk om de zorgplicht met behulp van maatwerkvoorschriften nader in te vullen. Deze maatwerkvoorschriften omvatten onder andere de verplichting tot het uitvoeren van een Risicoinventarisatie en –evaluatie (RI&E), het opstellen van een legionella beheersplan en het adequaat uitvoeren hiervan.

De voorgenomen maatwerkvoorschriften zijn als bijlage bij deze brief gevoegd.
De voorschriften zijn aanvullend op de wettelijke bepalingen zoals neergelegd in het Activiteitenbesluit.

Wij stellen u op grond van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid om binnen 6 weken na datum van verzending van deze brief mondeling of schriftelijk zienswijzen in te dienen op het bovengenoemde voornemen.

Wanneer wij na deze datum niets van u hebben vernomen, gaan wij er van uit dat u van deze gelegenheid geen gebruik wilt maken. Wij zullen u dan binnen afzienbare termijn op de hoogte stellen van ons besluit tot het opleggen van de desbetreffende maatwerkvoorschriften.

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met (), telefoonnummer

Hoogachtend,
het college van de gemeente Lelystad,

namens deze,
medewerker van het team vergunningen,
afdeling ruimtelijke dienstverlening,

MAATVOORSCHRIFTEN

behorende bij de beschikking

betreffende

Politie Flevoland

gelegen aan

Zuiderwagenplein 1

8224 AD LELYSTAD

INHOUD

BEGRIPPENLIJST	1
VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE NATTE KOELTOREN.....	3
1. ALGEMEEN	3
2. RISICO-INVENTARISATIE EN -EVALUATIE.....	3
3. LEGIONELLABEHEERSPLAN	4
Algemeen	4
Controle- en monitoringsprogramma	4
Controlefrequentie en maatregelen per actieniveau	5
Bemonsterings- en analysemethode	5
Inspectie en desinfectie.....	5
4. LOGBOEK.....	6
5. REGISTRATIE- EN MELDINGSPLICHT	6
6. CONTACTPERSOON LEGIONELLABEHEER	6
7. BEDRIJFSAFVALWATER AFKOMSTIG VAN SPUIWERKZAAMHEDEN	6

BEGRIPPENLIJST

AËROSOL

Een suspensie in een gasvormig medium (hier: lucht) van vaste of vloeistofdeeltjes met een diameter van 1-10 micrometer en een te verwaarlozen valsnelheid.

AFVAL WATER

Alle water waarvan de houder zich - met het oog op de verwijdering daarvan - ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.

BACTERIE

Microscopisch klein, eencellig (in een enkel geval meercellig) organisme.

BASSIN

Verzamelbak voor het koelwater onder in de koeltoren.

BEDRIJFSAFVAL WATER

Afvalwater dat niet afkomstig is uit huishoudens.

BIOCIDE

Een stof die micro-organismen doodt.

BIOFILM

Een biofilm is een laag van bacteriën en andere micro-organismen omgeven door zelfgeproduceerd slijm, die aan een oppervlak is gehecht.

BREF

Best available technique reference document op grond van de Europese IPPC-richtlijn 96/61/EG, geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging.

CALAMITEIT

Een calamiteit is de algemeen gebruikte aanduiding voor een (natuur)rampe of een nietverwachte gebeurtenis die ernstige schade kan veroorzaken. Om goed voorbereid te zijn moet er een calamiteitenplan zijn opgesteld, waarin is omschreven wat te doen in geval van een calamiteit. In dit geval bijvoorbeeld bij een verhoogde concentratie aan legionella of bij het niet goed functioneren van een biocide-doseersysteem.

DESINFECTIE

Een proces waarbij micro-organismen worden gedood of onschadelijk worden gemaakt en waarbij het aantal micro-organismen tot een ongevaarlijk niveau wordt teruggebracht.

FO

Eng.: Free Oxidant. Maat voor de concentratie vrij oxidatiemiddel in een waterige oplossing. Naast HOCL kan in een aantal gevallen ook HOBr aanwezig zijn, dat ook een biocidewerking heeft en deel uitmaakt van de FO-concentratie.

ISO

Een door de International Organization for Standardization opgestelde en uitgegeven norm.

ISSO-publicatie

Een door het Instituut voor studie en stimulering van onderzoek opgestelde en uitgegeven publicatie.

KOLONIEVORMENDE EENHEDEN

Maat voor het aantal levensvatbare bacteriën (per volume) in een bepaald monster. Zo wordt bijvoorbeeld het resultaat van een legionella-analyse met de kweekmethode uitgedrukt in kolonievormende eenheden per liter (kve/l).

LEGIONELLA

Legionella pneumophila is een aërobe bacterie die voornamelijk in watermilieus wordt aangetroffen. Het geslacht Legionella behoort tot de familie Legionellaceae, die meer dan 43 soorten kent. Ze worden zowel in natuurlijke als kunstmatige watersystemen aangetroffen.

LEGIONELLOSE

Legionella veroorzaakt de veteranenziekte of legionellagriep. De ziekte (ook wel legionellosis genoemd) kan ontstaan wanneer mensen de bacterie inademen, bijvoorbeeld in een douche of via een sproei-installatie. Een minder ernstige vorm van legionellose is Pontiac Fever.

LOGBOEK

Registratieboek waarin alle resultaten van de in de voorschriften voorgeschreven keuringen, controles en onderzoeken worden bewaard.

MICRO-ORGANISME

Een microscopisch klein organisme, bijvoorbeeld bacteriën, schimmels en virussen.

NATTE KOELTOREN

Draagconstructie waarin het koelpakket is geïnstalleerd en lucht wordt doorgevoerd als koelmedium. Het te koelen water wordt verdeeld over het koelpakket en onderin wordt het gekoelde water opgevangen en vervolgens hergebruikt. Natte koeltorens verspreiden kleine waterdruppels in de omgevingslucht die bij slecht onderhoud en hoge temperaturen legionellabacteriën kunnen bevatten. Bij inademing kan dit leiden tot een legionellabesmetting.

NEN

Een door het Nederlandse Normalisatie Instituut (NNI) uitgegeven norm. In deze beschikking wordt onder de genoemde norm verstaan de versie zoals deze ten tijde van het verlenen van deze vergunning, inclusief eventuele correctiebladen, van kracht is.

OPENBAAR RIOOL

Gemeentelijke voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater.

REINIGING

Het schoonmaken van een systeem of installatie. De reiniging kan bestaan uit een chemische reiniging, een mechanische reiniging of een combinatie van beide. Een chemische reiniging wordt uitgevoerd indien er sprake is van vorming van afzettingen, zoals hardheidsafzettingen (kalk), ijzerafzettingen (roest) of biologische afzettingen (biofilm). Mechanische reiniging bestaat uit schoonborstelen, schoonspuiten en dergelijke en kan worden uitgevoerd als er sprake is van gemakkelijk te verwijderen verontreinigingen.

RI&E

Risico-Inventarisatie en Evaluatie conform de Arbowet. Hier: het identificeren en beoordelen van de kans op blootstelling aan legionella bij verblijf in de nabijheid van een koelsysteem, luchtbehandelingsinstallatie of ander watersysteem en het vastleggen van de vereiste voorzorgsmaatregelen.

RIOLERING

Bedrijfsriolering, openbaar riool of een andere, niet gemeentelijke voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater (bedrijfsriolering van derden).

SPUI

Water dat uit een verdampingskoelsysteem wordt afgetapt om de concentratie zouten of andere verontreinigingen in het circulerende water te controleren; normaliter uitgedrukt als een percentage van de circulerende waterstroom.

Voor zover een DIN-, NVN-, NEN-, NEN-EN- of NEN-ISO-norm of richtlijn, waarnaar in een voorschrift verwezen wordt, betrekking heeft op de uitvoering van gebouwen, constructies, toestellen en apparaten, wordt bedoeld de voor de datum waarop deze vergunning van kracht is geworden, laatst uitgegeven norm of richtlijn met de daarop tot die datum uitgegeven aanvullingen of correctiebladen, dan wel voorzover het op voornoemde datum reeds bestaande gebouwen, constructies, toestellen en apparaten betreft - de norm of richtlijn die bij de aanleg en/of installatie van die gebouwen, constructies, toestellen en apparaten is toegepast, tenzij in het voorschrift anders is bepaald.

Adressen

ArboInformatiebladen, waaronder AI 32: Legionella in industriële watersystemen, zijn te bestellen bij: Sdu Uitgevers, Prinses Beatrixlaan 116, 2595 AL Den Haag, tel. 070 3789911 (www.sdu.nl)

NVN-, NEN-, NEN-EN-, NEN-ISO-normen zijn te verkrijgen bij het NEN, Vlinderweg 6 te Delft, Postbus 5059, 2600 GB te Delft, tel. 015-2690390. (www.nen.nl)

ISSO,

ISSO publicatie 55.3 is te bestellen bij ISSO, Kruisplein 25 p te Rotterdam, Postbus 577, 3000 AN Rotterdam, tel. 010-2065969 (www.isso.nl)

VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE NATTE KOELTOREN

1. ALGEMEEN

- 1.1. Een natte koeltoren moet goed worden beheerd en moet in goede staat van onderhoud verkeren.

2. RISICO-INVENTARISATIE EN -EVALUATIE

- 2.1. Bij het in gebruik hebben of voor het in gebruik nemen van een natte koeltoren moet er door middel van een Risico- Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) schriftelijk zijn vastgelegd welke risico's een natte koeltoren met zich mee brengt voor de omgeving en welke maatregelen er getroffen moeten worden om een risico op te heffen of ten minste goed te kunnen beheersen.

- 2.2. Een RI&E moet ten minste voldoen aan het gestelde hierover in het Arbo informatieblad (AI) 32 'Legionella' (AI-blad 32) en de ISSO 55.3 'Legionellapreventie in klimaatinstallaties' (ISSO 55.3).

Hierbij zijn minimaal de volgende risicofactoren betrokken:

- risicofactoren met betrekking tot groei en vermeerdering van legionellabacteriën in de koeltoren:
 - De aard en kwaliteit van het water dat wordt gebruikt in de installatie;
 - De watertemperatuur van het water in de installatie;
 - De verblijfstijd van het water in de installatie;
 - Stilstand (stagnatie) van het water in de installatie.
- de bedrijfsvoering van de installatie;
- de effectiviteit van het waterbehandelingsprogramma met betrekking tot legionella en biofilmvorming;
- de risico's voor derden (publiek/omgeving), te bepalen volgens onderstaande categorie-indeling risico's natte koeltorens (zie ook het AI-blad 32, hoofdstuk 4.4.3):

Risico categorie	Locatie natte koeltoren
1 (hoogste risico)	Natte koeltoren in de nabijheid (< 200 m) van een ziekenhuis, verpleeghuis of andere (medisch georiënteerde) zorginstelling waar mensen verblijven met een verminderd immuunsysteem
2	Natte koeltoren in de nabijheid (< 200 m) van verzorgingstehuizen, hotels of andere gebouwen waarin zich veel mensen bevinden
3	Industriële natte koeltoren in de nabijheid (< 600 m) van een woonomgeving
4 (laagste risico)	Natte koeltoren die op afstand (> 600 m) staat van een woonomgeving

- 2.3. De RI&E moet ter toetsing aan het bevoegd gezag worden overgelegd.
- 2.4. Bij wijzigingen in ontwerp, constructie en plaats van de koeltoren en bij veranderingen in de directe omgeving van de koeltoren moet worden gecontroleerd of de RI&E moet worden aangepast. Daarnaast moet er regelmatig, doch ten minste één keer in de twee jaar, worden gecontroleerd of de RI&E moet worden aangepast. Indien blijkt dat de RI&E is gewijzigd moet het legionellabeheersplan hier op worden aangepast en ter goedkeuring aan het bevoegd gezag overgelegd.

3. LEGIONELLABEHEERSPLAN

Algemeen

- 3.1. Binnen 2 maanden na toetsing van de RI&E door het bevoegd gezag moet op basis van de resultaten een legionellabeheersplan worden opgesteld en ter goedkeuring overgelegd aan het bevoegd gezag. Na goedkeuring van het bevoegd gezag moet dit beheersplan dienovereenkomstig worden uitgevoerd.
- 3.2. Een legionellabeheersplan moet ten minste aan het gestelde hierover in het Arbo informatieblad AI-32 en de ISSO 55.3 voldoen. Hierin moeten maatregelen zijn opgenomen ten aanzien van het voorkomen of beperken van de blootstelling aan legionellabacteriën bij het in bedrijf nemen en houden van een natte koeltoren. Deze maatregelen zijn doeltreffend indien:
- het ontstaan en de verspreiding van aerosolen zoveel mogelijk worden beperkt;
 - het ontstaan van biofilm zoveel mogelijk worden beperkt;
 - de stilstand van water in leidingen, reservoirs en appendages zoveel mogelijk wordt vermeden;
 - de installatie en het water in de installatie zo schoon mogelijk blijven;
 - vermeerdering van legionellabacteriën zo veel mogelijk wordt beperkt door toepassing van waterbehandelingstechnieken;
 - vervuiling, scaling en corrosie van het systeem zoveel mogelijk wordt voorkomen door waterbehandeling van suppletie- en koelwater;
 - een juiste en veilige werking van de installatie conform de processpecificaties wordt gewaarborgd.
- 3.3. Naast deze maatregelen, moet het legionellabeheersplan in ieder geval bevatten:
- een beschrijving van de juiste en veilige werking van het systeem;
 - de maatregelen gericht op het waarborgen van de juiste en veilige werking van het systeem, inclusief de maatregelen ten aanzien van het voorkomen of beperken van de blootstelling aan legionellabacteriën bij het in bedrijf nemen en houden van een natte koeltoren;
 - een tekening of schema met de actuele indeling van de installatie of het systeem, inclusief de onderdelen die tijdelijk buiten gebruik zijn;
 - een tekening of schema met de exacte locatie van de installatie, inclusief de gegevens met betrekking tot hoogte, in- of uitpandig e.d.;
 - een onderhoudsplan waarin de wijze en frequentie van onderhoud van het koeltorensysteem staat beschreven;
 - een controle- en monitoringsprogramma waarin ten minste alle uit te voeren controles, inclusief de controle op de aanwezigheid van legionella, zijn opgenomen zodat de effectiviteit van het beheersplan en de regelmaat van die controles zijn gewaarborgd;
 - een aanduiding van de waarden van de fysische, chemische en microbiologische parameters inclusief de concentratie aan legionellabacteriën in kolonievormende eenheden per liter (kve/l) in de installatie waarbij maatregelen ter verbetering zullen worden getroffen (actieniveau's);
 - een beschrijving van de maatregelen die per actieniveau worden genomen;
 - een beschrijving van de maatregelen die worden genomen bij een calamiteit (calamiteitenprocedure).
- 3.4. Wijzigingen in het legionellabeheersplan die niet van invloed zijn op de RI&E, moeten ook gemeld worden aan en goedgekeurd worden door het bevoegd gezag.
- 3.5. Het legionellabeheersplan moet in de inrichting aanwezig zijn en op verzoek worden getoond aan de controlerende ambtenaar.

Controle- en monitoringsprogramma

- 3.6. Het in voorschrift 3.3 genoemde controle- en monitoringsprogramma moet zich op de volgende aspecten richten:
- Controle op de juiste werking van het waterbehandelingsprogramma;
 - Controle op de algemene microbiologische staat van het koelwatersysteem;
 - Controle op de aanwezigheid van legionella.

Controlefrequentie en maatregelen per actieniveau

- 3.7. De minimale controlefrequentie op de aanwezigheid van legionella moet zijn gebaseerd op de indeling naar risicocategorieën zoals vermeld in onderstaande tabel. (zie ook de BREF koelsystemen en het AI-blad 32, hoofdstuk 4).

Risico categorie	Controle op legionella (minimaal)
1 (hoogste risico)	maandelijks
2	elk kwartaal
3	elk kwartaal tot jaarlijks*
4 (laagste risico)	jaarlijks, bij voorkeur in het najaar*

* De hier genoemde analysefrequenties zijn minimumwaarden; aanbevolen wordt in deze systemen op kwartaalbasis een legionella-analyse te laten uitvoeren.

- 3.8. De maatregelen (aanpak) die, op grond van de in voorschrift 3.3. genoemde actieniveaus, genomen moeten worden, moeten overeen komen met de maatregelen zoals vermeld in het Alblad 32, hoofdstuk 4 en de ISSO 55.3, hoofdstuk 3.6 of maatregelen met een aantoonbaar gelijkwaardig beschermingsniveau.

Bemonsterings- en analysemethode

- 3.9. In overeenstemming met de frequentie zoals genoemd in voorschrift 3.7 moet het water uit de natte koeltoren worden bemonsterd en onderzocht op de aanwezigheid van legionella bacteriën volgens de analysemethode ISO 11731 of NEN 6265.
- 3.10. Het watermonster moet worden geschept uit het opvangbassin. Het monster wordt zoveel mogelijk altijd op dezelfde monstername-plaats en onder vergelijkbare omstandigheden genomen (zie ook ISSO 55.3, hoofdstuk 3.5.4.).
- 3.11. De legionella-analyse wordt uitgevoerd door een gespecialiseerd en gecertificeerd laboratorium.

Inspectie en desinfectie

- 3.12. Een natte koeltoren moet minimaal één keer per maand worden geïnspecteerd op vervuiling en defecten.
- 3.13. Een natte koeltoren moet minimaal één keer per jaar worden gedesinfecteerd.
- 3.14. Bij een natte koeltoren die slechts gedurende een bepaalde periode van het jaar in bedrijf is of definitief buiten bedrijf is gesteld, moet:
- na het uit bedrijf nemen van de koeltoren het systeem worden gelegeerd, handmatig gereinigd en droog worden weggezet;
 - voorafgaand aan de opstart een reiniging worden uitgevoerd.
- 3.15. Bij een natte koeltoren die tijdens een beperkte stilstand niet wordt gelegeerd, wordt naast de jaarlijkse desinfectie, een desinfectie uitgevoerd als de in onderstaande tabel genoemde stilstandperiode is verstreken (zie ook hoofdstuk 4, tabel 10 van het AI-blad 32).

Risico categorie	Stilstandperiode waarna moet worden gedesinfecteerd
1 (hoogste risico)	5 dagen
2	5 dagen
3	14 dagen
4 (laagste risico)	30 dagen

4. LOGBOEK

- 4.1. De resultaten van de in het legionellabeheersplan opgenomen controles, metingen en acties moeten in een logboek worden bijgehouden en op verzoek aan het bevoegd gezag getoond.
- 4.2. Per koeltoren moet een logboek aanwezig zijn.
- 4.3. Het logboek moet ten minste voldoen aan het gestelde hierover in het AI-blad 32 en de ISSO 55.3.
- 4.4. Het logboek moet in ieder geval de volgende gegevens bevatten:
 - de eventuele wijzigingen in installatie of onderhoud;
 - de uitkomsten van alle uitgevoerde controles, inclusief de analyseresultaten en inspectieresultaten;
 - bijzonderheden over de werking van de installatie;
 - uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden, inclusief de periodieke reinigingen;
 - verbruikte hoeveelheden chemicaliën;
 - de uitgevoerde beheersmaatregelen, inclusief de gegevens over de resultaten en effecten van de toegepaste maatregel;
 - perioden van langdurige stilstand langer dan 5 dagen;
 - opgetreden calamiteiten en de uitgevoerde acties ten tijde van de calamiteit;
 - de frequentie van alle bovengenoemde werkzaamheden, wanneer en door wie ze zijn uitgevoerd.
- 4.5. De in het logboek opgenomen gegevens worden ten minste drie jaar in de inrichting bewaard.

5. REGISTRATIE- EN MELDINGSPLICHT

- 5.1. Indien in de natte koeltoren legionellabacteriën worden aangetroffen in aantallen boven de 100 kve/l, moet daarvan terstond melding worden gemaakt bij het bevoegd gezag.

6. CONTACTPERSOON LEGIONELLABEHEER

- 6.1. Binnen de organisatie moet ten minste één persoon worden belast met de uitvoering van het legionellabeheer, inclusief de naleving van de voorschriften. Deze persoon is ook verantwoordelijk voor de contacten met het bevoegd gezag.

7. BEDRIJFSAFVALWATER AFKOMSTIG VAN SPUIWERKZAAMHEDEN

- 7.1. De houder van de koeltoren dient de kwaliteit en de kwantiteit van de spui van het koelwater te bewaken conform het beheersplan.
- 7.2. Wijzigingen in het beheersplan evenals in ontwerp, constructie en plaats van de koeltoren en de meet- en bemonsteringsvoorzieningen, die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit en kwantiteit van de spui moeten gemeld worden aan en goedgekeurd worden door het bevoegd gezag.
- 7.3. Bedrijfsafvalwater moet worden geloosd op het openbaar riool voor de afvoer van vuilwater.
- 7.4. De volumestroom van het te lozen bedrijfsafvalwater mag maximaal 1,25 liter per seconde bedragen.
- 7.5. Bedrijfsafvalwater, waarvan de concentratie sulfaat in enig steekmonster hoger is dan 300 mg per liter mag niet op het openbaar riool worden geloosd.
- 7.6. Bedrijfsafvalwater, waarvan de concentratie aan vrije oxidant (FO) in enig steekmonster hoger is dan 0,5 mg per liter FO mag niet op het openbaar riool worden geloosd.
- 7.7. Bedrijfsafvalwater, waarvan de zuurgraad, uitgedrukt in pH-eenheden, in enig steekmonster hoger is dan 10 of lager is dan 6,5, mag niet op het openbaar riool worden geloosd.

- 7.8. Bedrijfsafvalwater, waarvan de temperatuur in enig steekmonster hoger is dan 30 graden Celsius, wordt niet op het openbaar riool geloosd.
- 7.9. Alle in dit hoofdstuk genoemde gehalten, concentraties en/of vrachten moeten worden bepaald volgens de analysemethoden genoemd in artikel 2.3 van het Activiteitenbesluit

VROM - inspectie
Weena 723
3013 AM Rotterdam

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk kla00052668.jwe	datum
behandeld door	doorkiesnummer	bijlagen	dossiernummer kth09028

onderwerp
inventarisatie natte koeltorens

Geachte heer / mevrouw,

Op verzoek van minister Cramer van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer stel ik u hierbij op de hoogte van de aanwezigheid binnen de gemeente Lelystad van natte koeltorens.

Voor de inventarisatie heeft onze gemeente gebruik gemaakt van de procedure 4.1 A voor kleine en middelgrote gemeenten, zoals opgenomen in de "Procedure koeltoreninventarisatie en -registratie voor gemeenten" van het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid. De inventarisatie is uitgevoerd door het team toezicht en handhaving van onze afdeling Ruimtelijke Dienstverlening.

Aan de hand van bovengenoemde procedure, dossieronderzoek en aanwezige kennis binnen de gemeente Lelystad is een lijst van 106 bedrijven samengesteld. Tijdens de inventarisatie is ook gebruik gemaakt van Google Maps. Tevens is op de website <http://www.bedrijfskring.nl/cms/> informatie ten aanzien van natte koeltorens geplaatst voor de ondernemers in Lelystad.

Op 21 januari 2009 hebben we de 106 bedrijven een brief gestuurd, waarin is verzocht om binnen twee weken te reageren of bij het bedrijf een of meer natte koeltoren(s) aanwezig is (zijn).

Van de 106 aangeschreven bedrijven hebben we 74 reacties binnen twee weken terug ontvangen. Eind februari 2009 zijn 32 bedrijven die nog niet hadden gereageerd opnieuw aangeschreven. Uiteindelijk hebben 11 van 106 aangeschreven bedrijven niet gereageerd, deze zijn telefonisch benaderd dan wel bezocht door een toezichthouder.

Uit de inventarisatie is gebleken dat er 25 natte koeltorens verdeeld over 12 bedrijven in de gemeente Lelystad aanwezig zijn. Voor een overzicht van de betreffende bedrijven verwijzen wij u naar bijlage 1.

De lijst met bedrijven met een natte koeltoren is overgedragen aan de afdeling vergunningen, om zonodig maatwerk-voorschriften op te leggen.

Met bovenstaande werkwijze verwachten wij voldoende in kaart te hebben gebracht waar binnen de gemeente Lelystad natte koeltoren(s) aanwezig zijn.

Bijlage 1

Stand van zaken 31 maart 2009

naam bedrijf/ instelling	adres	aantal
Flevo Rubber Extrusion	Pekstraat 13	2
Flevo Rubber Compounding	Pekstraat 13	1
McCain Foods Holland B.V.	Steenstraat 9	5
Stichting IJsselmeerziekenhuizen	Ziekenhuisweg 100	2
Getronics	Botter 15 90	5
Marfo	Koperstraat 25 -31	1
Farm Dairy	Kaapstanderweg 50	1
Ris Rubber	Pekstraat 7	1
Politie Flevoland	Zuidewagenplein 1	2
Fifo Color B.V.	Pekstraat 1	1
Uniemetaal BV	Kwikstraat 7	2
Gemeente Lelystad Stadhuis	Stadhuisplein 2	2
Totaal		25

Hoogachtend,

het college van de gemeente Lelystad,

namens dezen,
de teamleider toezicht en handhaving van de
afdeling ruimtelijke dienstverlening,

c.c: GGD Flevoland Noorderwagenplein 6, 8223 AL Lelystad,
t.a.v. de heer R. van Essen, arts infectieziektenbestrijding